

സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ റിപ്പോർട്ടിന്റെ ഒരു പകർപ്പ് സംസ്ഥാന ഗ്രാമവികസന വകുപ്പിനും അതത് സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിനോ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിക്കോ അയച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതുമാണ് ;

(xv) ഈ ചട്ടങ്ങൾ ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ വിജ്ഞാപനം ചെയ്ത തീയതി മുതൽ ഒരു വർഷത്തിനുള്ളിൽ ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഓൺലൈൻ മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള പരാതി പരിഹാര സംവിധാനം സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണ്. എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും പരാതികളുടെ സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകൾ സംബന്ധിച്ച വാർഷിക റിപ്പോർട്ടുകൾ അടുത്ത സാമ്പത്തിക വർഷം ജൂൺ 30-നകം കേന്ദ്രീകൃത ഓൺലൈൻ പോർട്ടലിൽ സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ് ;

(xvi) ഗ്രാമങ്ങളിലെ ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് പഞ്ചായത്ത് സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ഏകോപിച്ചു പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണ്;

(xvii) ആക്രിക്കാർ, അല്ലെങ്കിൽ ഖരമാലിന്യ ശേഖരണം, വേർതിരിക്കൽ, തരംതിരിക്കൽ, ഗതാഗതം, സംസ്കരണം, അല്ലെങ്കിൽ പുനഃചംക്രമണം, അല്ലെങ്കിൽ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അനൗപചാരിക മേഖലയിൽ ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ വ്യക്തികളുടെയും വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള ഡാറ്റാബേസ് തയ്യാറാക്കേണ്ടതും, കേന്ദ്രീകൃത ഓൺലൈൻ പോർട്ടലിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്.

(xviii) മാലിന്യശേഖരണം നടത്തുന്നവരെയോ അനൗപചാരിക മാലിന്യശേഖർത്താക്കളെയോ തിരിച്ചറിയുന്നതിനായി ഒരു സംവിധാനം രൂപീകരിക്കുകയും, അവർക്ക് അല്ലെങ്കിൽ അവരെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന സംഘടനകൾക്ക് അംഗീകാരം നൽകിക്കൊണ്ട് അവരെ ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ

ഭാഗമാക്കേണ്ടതാണ്. വീടുവീടാന്തരമുള്ള മാലിന്യശേഖരണം ഉൾപ്പെടെയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അവരുടെ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുകയും, ഷെഡ്യൂൾ I-ൽ നൽകിയിട്ടുള്ള സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ ഈ വിവരങ്ങൾ കേന്ദ്രീകൃത പോർട്ടലിൽ രേഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ;

(xix) ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലെ എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും വിവര-വിദ്യാഭ്യാസ-ആശയവിനിമയ മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ പൊതുജനങ്ങളിൽ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കേണ്ടതും, ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണത്തെക്കുറിച്ച് മാലിന്യ ഉത്പാദകരെ ബോധവൽകരിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(3) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്,-

(i) ഈ ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം ഗ്രാമതലത്തിൽ ഖരമാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനം ഉറപ്പാക്കണം;

(ii) ഖരമാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിനായി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലത്തിലുള്ള കർമ്മ പദ്ധതി വികസിപ്പിച്ചതിനുശേഷം, അവയുടെ അധികാരപരിധിയിലുള്ള ഗ്രാമപ്രദേശത്തിനായി ഖരമാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനപരിപാടികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യേണ്ടതും, നടപ്പിലാക്കേണ്ടതുമാണ്.

(iii) ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ ഖരമാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന സൗകര്യ കേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നതിനും ഏജൻസികളെ ഉൾപ്പെടുത്തി അത് ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനും അനുബന്ധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനും, അതായത്:

(a) ഖരമാലിന്യത്തിന്റെ തരംതിരിക്കൽ, ശേഖരണം, സംഭരണം, ഗതാഗതം, പുനഃചംക്രമണയോഗ്യമായ അജൈവമാലിന്യ ഭാഗങ്ങൾ സാധുവായ രജിസ്ട്രേഷൻ ഉള്ള പുനഃചംക്രമണക്കാർക്ക് നൽകുന്നത് എന്നിവ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതും, ഈ പ്രക്രിയയിൽ പരിസ്ഥിതിക്ക് ഒരു നാശവും സംഭവിക്കുന്നില്ലെന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതുമാണ്;

(b) ആവശ്യാനുസരണം ഖരമാലിന്യ-സംസ്കരണ അടിസ്ഥാന ഫെസിലിറ്റികൾ സ്ഥാപിക്കുകയും, പ്രവർത്തിപ്പിക്കുകയും, പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്;

(c) പങ്കാളികളിൽ അവരുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളെക്കുറിച്ച് അവ ബോധം സൃഷ്ടിക്കേണ്ടതാണ്;

(d) ഖരമാലിന്യങ്ങൾ തുറസ്സായ സ്ഥലത്ത് വലിച്ചെറിയുന്നതും കത്തിക്കുന്നതും സംഭവിക്കുന്നില്ലെന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്;

(e) ആക്രിക്കാരുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന പൗര-സമൂഹ സംഘങ്ങളുമായി ഇടപഴകുക.

(iv) ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുന്നതിനായി ഖരമാലിന്യ പരിപാലനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ ജില്ലാ പഞ്ചായത്തിന് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ് ;

41. സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെയോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയുടെയോ ചുമതലകൾ :- (1)

മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ,-

(i) ഈ ചട്ടങ്ങൾ അതത് സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നടപ്പിലാക്കേണ്ടതും, നഗരഭരണം അല്ലെങ്കിൽ തദ്ദേശസ്വയംഭരണം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളുമായോ, സ്റ്റേറ്റ് അർബൻ ഡെവലപ്മെന്റ് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് സെക്രട്ടറി-ഇൻ-ചാർജുമായോ, അതുപോലെ തന്നെ ഗ്രാമവികസന വകുപ്പുമായോ അല്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമീണ മേഖലയിലെ ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന വകുപ്പുമായോ ചേർന്ന് വർഷത്തിൽ രണ്ടുതവണയെങ്കിലും ഇവയുടെ പ്രവർത്തനം വിലയിരുത്തേണ്ടതുമാണ്.

(ii) മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനും മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന സ്ഥലങ്ങൾക്കുമായി ഷെഡ്യൂൾ II, ഷെഡ്യൂൾ III എന്നിവയിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതും പരിസ്ഥിതി മാനദണ്ഡങ്ങൾ നിരീക്ഷിക്കേണ്ടതുമാണ്;

(iii) തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിൽ നിന്നോ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം അധികാരപ്പെടുത്തിയ മറ്റേതെങ്കിലും ഏജൻസിയിൽ നിന്നോ ഫാറം I-ൽ മാലിന്യ-സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങൾക്കുള്ള അംഗീകാരത്തിനും രജിസ്ട്രേഷനുമുള്ള നിർദ്ദേശം പരിശോധിക്കുകയും ഉചിതമെന്ന് കരുതുന്ന അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്;

(iv) അംഗീകാരത്തിനുള്ള നിർദ്ദേശം പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, ബന്ധപ്പെട്ട നിയമനിർമ്മാണങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള സമ്മതപത്രങ്ങളുടെ ആവശ്യകതയും, ഇതിൽ ബാധകമായേക്കാവുന്ന സംസ്ഥാന നഗരവികസന വകുപ്പ്, നഗര-ഗ്രാമ ആസൂത്രണ വകുപ്പ്, ജില്ലാ

ആസൂത്രണ സമിതി, അല്ലെങ്കിൽ മെട്രോപൊളിറ്റൻ ഏരിയ ആസൂത്രണ സമിതി പോലെയുള്ള മറ്റ് ഏജൻസികൾ, വിമാനത്താവളം, അല്ലെങ്കിൽ എയർബേസ് അതോറിറ്റി, ഭൂഗർഭജല ബോർഡ്, റെയിൽവേ, വൈദ്യുതി വിതരണ കമ്പനികൾ, ഹൈവേ വകുപ്പ്, മറ്റ് പ്രസക്തമായ ഏജൻസികൾ എന്നിവയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും പരിഗണിക്കുകയും അഭിപ്രായങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു സമർപ്പിക്കാൻ നാല് ആഴ്ച സമയം നൽകുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്;

(v) ഫാറം II-ൽ അനുപത് ദിവസത്തിനുള്ളിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിനോ ഒരു കേന്ദ്രത്തിന്റെ ഓപ്പറേറ്റർക്കോ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം അധികാരപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള മറ്റേതെങ്കിലും ഏജൻസിക്ക്, ഷെഡ്യൂളുകൾ II, III എന്നിവയിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുള്ള ചട്ടപാലന മാനദണ്ഡങ്ങളും പരിസ്ഥിതി മാനദണ്ഡങ്ങളും മറ്റ് വ്യവസ്ഥകൾക്കൊപ്പം ഉൾപ്പെടുത്തി അംഗീകാരം നൽകേണ്ടതാണ്.

(vi) പ്രസ്തുത അംഗീകാരത്തിന്റെ സാധ്യത, നൽകപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സമ്മത പത്രവുമായി യോജിച്ചു പോകുന്നതാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക.

(vii) തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനമോ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനത്തിന്റെ ഓപ്പറേറ്ററോ നിർദ്ദേശിച്ച വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം ഫെസിലിറ്റി പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടാൽ, നൽകിയ അംഗീകാരം താൽക്കാലികമായി നിർത്തുകയോ റദ്ദാക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്;

എന്നാൽ, സാഹചര്യത്തിനനുസരിച്ച് ബന്ധപ്പെട്ട തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിനോ ഓപ്പറേറ്റർക്കോ മുൻകൂട്ടി നോട്ടീസ് നൽകാതെ ഇത്തരത്തിൽ അനുമതിപത്രം റദ്ദാക്കാനോ താൽക്കാലികമായി നിർത്തിവെക്കാനോ പാടുള്ളതല്ല. ;

(viii) പുതുക്കലിനുള്ള അപേക്ഷ ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, ഓരോ അപേക്ഷയും യോഗ്യതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പരിശോധിച്ചതിനു ശേഷം, സ്ഥാപനത്തിന്റെ നടത്തിപ്പുകാരൻ അംഗീകാരത്തിലോ സമ്മതപത്രത്തിലോ പരിസ്ഥിതി അനുമതിയിലോ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുള്ള ചട്ടങ്ങൾ, മാനദണ്ഡങ്ങൾ, അല്ലെങ്കിൽ വ്യവസ്ഥകൾ എന്നിവയിലെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും പാലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് വിധേയമായി, അടുത്ത അഞ്ച് വർഷത്തേക്ക് അംഗീകാരം പുതുക്കി നൽകേണ്ടതുമാണ്;

ix) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ അപേക്ഷകന് തന്റെ ഭാഗം പറയാൻ ന്യായമായ അവസരം നൽകുകയും, കാരണങ്ങൾ രേഖാമൂലം രേഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തശേഷം, അംഗീകാരം നൽകാതിരിക്കുകയോ പുതുക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്;

(x) കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് മാനദണ്ഡങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ലാത്ത പുതിയ സാങ്കേതിക വിദ്യകളുടെ കാര്യത്തിൽ, സാഹചര്യത്തിനനുസരിച്ച് സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിയോ മാനദണ്ഡങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കുന്നതിനായി കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിനെ സമീപിക്കേണ്ടതാണ്;

(xi) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിയോ, സാഹചര്യത്തിനനുസരിച്ച്, നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ, അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള സംസ്കരണ സാങ്കേതികവിദ്യ (Treatment technology), അനുമതിപത്രത്തിൽ (Authorization) പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന നിബന്ധനകൾ, കൂടാതെ ഈ ചട്ടങ്ങളിലെ ഷെഡ്യൂൾ II, III എന്നിവയിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ എന്നിവ

പാലിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടോ എന്ന് നിരീക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. ഇത് ഉചിതമെന്ന് തോന്നുന്ന സമയങ്ങളിലെല്ലാം ചെയ്യാവുന്നതാണ്, എന്നാൽ വർഷത്തിൽ ഒരിക്കലെങ്കിലും നിർബന്ധമായും ഇത്തരത്തിലുള്ള പരിശോധന നടത്തിയിരിക്കണം,

(xii) പ്രത്യേക പരിചരണം ആവശ്യമുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ (Special care waste) നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനായി സജ്ജീകരിച്ചിട്ടുള്ള കേന്ദ്രങ്ങളിൽ മാലിന്യ ഉത്പാദകർ എത്തിക്കുന്ന ഇത്തരം മാലിന്യങ്ങൾ സുരക്ഷിതമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനും സംസ്കരിക്കുന്നതിനുമായി സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിനോ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിക്കോ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകാവുന്നതാണ്. ;

(xiii) കേന്ദ്ര മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ച മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പ്രകാരം സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ അന്തർസംസ്ഥാന മാലിന്യ നീക്കം നിയന്ത്രിക്കേണ്ടതാണ് ;

(xiv) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിയോ കേന്ദ്രീകൃത ഓൺലൈൻ പോർട്ടൽ വഴി മാലിന്യ സംസ്കരണ അല്ലെങ്കിൽ പുനരുപയോഗ, നിർമ്മാർജ്ജന കേന്ദ്രങ്ങൾക്ക് അനുമതി നൽകുകയും അവ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. കൂടാതെ, ഓരോ ജില്ലയിലെയും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തിരിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ എല്ലാ വർഷവും ജൂൺ 30-നകം ഈ കേന്ദ്രീകൃത ഓൺലൈൻ പോർട്ടലിൽ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതുമാണ്. ;

(xv) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിനോ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിക്കോ രജിസ്ട്രേഷനായുള്ള അപേക്ഷകൾ

പരിഗണിക്കുന്നതിനായി ആവശ്യമെങ്കിൽ രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീസും, കൂടാതെ ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം സമർപ്പിക്കുന്ന റിട്ടേണുകൾ പരിശോധിക്കുന്നതിനായി വാർഷിക ഫീസും ഈടാക്കാവുന്നതാണ്. കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ചായിരിക്കണം ഈ ഫീസ് നിശ്ചയിക്കേണ്ടത്. ഇത്തരത്തിൽ ഈടാക്കുന്ന ഫീസിന്റെ ഒരു ഭാഗം കേന്ദ്രീകൃത ഓൺലൈൻ പോർട്ടലിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനും പരിപാലനത്തിനുമായി കേന്ദ്ര മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡുമായി പങ്കുവെക്കേണ്ടതാണ്. ;

(xvi) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ ഈ ചട്ടങ്ങൾ പാലിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ് ;

(xvii) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ കമ്മിറ്റിയോ, അവർ ചുമതലപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത പരിസ്ഥിതി ഓഡിറ്ററോ, പരിശോധനയിലൂടെയും സമയക്രമാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഓഡിറ്റിലൂടെയും കേന്ദ്രീകൃത ഓൺലൈൻ പോർട്ടലിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ചട്ടപാലനം പരിശോധിക്കേണ്ടതാണ് ;

(xviii) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ കമ്മിറ്റിയോ, അവർ ചുമതലപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള രജിസ്റ്റർഡ് എൻവയോൺമെന്റ് ഓഡിറ്ററോ, ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യപ്പെട്ട സ്ഥാപനത്തിനായി, ഗൂഡ്സ് ആൻഡ് സർവീസസ് ടാക്സ് നെറ്റ്വർക്ക് പോർട്ടലിൽ നിന്നുള്ള വിവരങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഡാറ്റാ യുടെ ഓഡിറ്റ്, ഒന്നുകിൽ സ്വയമായി നടത്തുകയോ, അല്ലെങ്കിൽ ഒരു നിയുക്ത ഏജൻസിയെക്കൊണ്ട് നടത്തിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

(xix) ഖരമാലിന്യ പുനഃചംക്രമണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾ സമർപ്പിക്കുന്ന ത്രൈമാസ റിപ്പോർട്ടുകൾ സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡ് സമാഹരിച്ച് കേന്ദ്ര മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡിന് അയക്കേണ്ടതും, ഓൺലൈനിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കേണ്ടതുമാണ്;

(xx) ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള ബാധ്യതകൾ നിറവേറ്റുന്നതിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ബന്ധപ്പെട്ട പങ്കാളികൾക്കിടയിൽ സ്ഥിരമായ ഒരു ആശയവിനിമയം നടക്കുന്നുണ്ടെന്ന് സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്;

(xxi) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ എല്ലാ ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ, ശുദ്ധീകരണ സംവിധാനങ്ങളും അവയുടെ ഉദ്യമന, പുറന്തള്ളൽ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കുന്നുണ്ടോ എന്ന് നിരീക്ഷിക്കേണ്ടതും, സംവിധാനങ്ങൾ വർഷത്തിലൊരിക്കൽ ഓഡിറ്റ് ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്.

(xxii) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡോ ബന്ധപ്പെട്ട മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിയോ, നഗരസഭകളും ജില്ലാതല പഞ്ചായത്തുകളും സമർപ്പിക്കുന്ന വാർഷിക റിപ്പോർട്ടുകൾ നേരിട്ടോ അല്ലെങ്കിൽ അവർ നിയോഗിക്കുന്ന ഒരു രജിസ്റ്റേർഡ് എൻവയോൺമെന്റ് ഓഡിറ്റർ (Registered Environmental Auditor) മുഖേനയോ ഓഡിറ്റ് ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അത്തരം ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിന്റെ പകർപ്പും വാർഷിക റിപ്പോർട്ടും സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെയോ ബന്ധപ്പെട്ട മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിയോടയോ വെബ്സൈറ്റിൽ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതുമാണ്.

(2) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ, RDF ഉപയോഗത്തിനായി സിമന്റ് ചുളകളുമായോ, മാലിന്യത്തിൽ നിന്ന് ഊർജ്ജം ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന പ്ലാന്റുകളുമായോ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് സൗകര്യമൊരുക്കേണ്ടതാണ്.

(3) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിനോ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിക്കോ, ആവശ്യാനുസരണം നേരിട്ടോ അല്ലെങ്കിൽ അവർ നിയോഗിക്കുന്ന ഒരു രജിസ്റ്റേർഡ് എൻവയോൺമെന്റ് ഓഡിറ്റർ (Registered Environmental Auditor) മുഖേനയോ, മാലിന്യ സംസ്കരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും അതുപോലെ ഗ്രാമ-നഗര മേഖലകളിലെ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും ഉത്തരവാദിത്തപ്പെട്ട മറ്റ് ഏജൻസികളും നടത്തുന്ന ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിലും നേരിട്ടുള്ള പരിശോധനയും ഓഡിറ്റും നടത്താവുന്നതാണ്.

(4) കേന്ദ്ര മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡ് വിജ്ഞാപനം ചെയ്ത മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പ്രകാരം, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വിവേചനരഹിതമായി ഖരമാലിന്യം തള്ളുന്നതുൾപ്പെടെ, ഈ ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കാത്ത വ്യക്തികൾക്ക്, 'മാലിന്യ ഉത്പാദകൻ ചെലവ് വഹിക്കണം (Polluter pays)' എന്ന തത്വത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള പരിസ്ഥിതി നഷ്ടപരിഹാരം സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ ചുമത്തേണ്ടതാണ്.

(5) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ - നിയന്ത്രണ സമിതിയോ ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളുടെ ഓഡിറ്റ് ഈ ചട്ടങ്ങൾ എല്ലാ വർഷവും സെപ്റ്റംബർ 30-നകം സ്വന്തമായി

നടത്തുകയോ, അല്ലെങ്കിൽ അവർ ചുമതലപ്പെടുത്തുന്ന രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ഒരു പരിസ്ഥിതി ഓഡിറ്റർ വഴി, നടത്തിക്കേണ്ടതോ ആണ്.

(6) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ വര മാലിന്യ-സംസ്കരണ ഫെസിലിറ്റികളുടെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടുകൾ എല്ലാ വർഷവും ഡിസംബർ 31-നകം കേന്ദ്രീകൃത ഓൺലൈൻ പോർട്ടലിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

(7) ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ വൈദഗ്ദ്ധ്യമുള്ളതോ ഭാഗികമായി വൈദഗ്ദ്ധ്യമുള്ളതോ ആയ ഉദ്യോഗസ്ഥരും സർട്ടിഫൈഡ് പ്രൊഫഷണലുകളും (Certified professionals) ചേർന്നാണ് പരിപാലിക്കുന്നതെന്ന് സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ സമിതിയോ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

(8) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ ഖരമാലിന്യ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെയും സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളുടെയും ഭൗമസ്ഥാനനിർണയം (ജിയോ-ടാഗിംഗ്) ഉറപ്പാക്കണം.

(9) വ്യാവസായിക മേഖലകളിൽനിന്ന് ഖരമാലിന്യങ്ങൾ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നതു തടയുന്നതിനോ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനോ ഉള്ള സാങ്കേതിക മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്.

(10) മാലിന്യത്തിൽനിന്ന് ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന ഇന്ധനത്തിന്റെ ഉപയോഗത്തിൽ വ്യവസായസ്ഥാപനങ്ങൾ ചട്ടങ്ങൾ പാലിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

(11) ജൈവമാലിന്യ-സംസ്കരണ കേന്ദ്രത്തിൽ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന ജൈവവളത്തിന്റെ ഗുണനിലവാരം ഉറപ്പാക്കാൻ സംസ്ഥാന-മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയോ പരിശോധന ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

(12) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡ്, ജൈവ വളവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പരിശോധനാ റിപ്പോർട്ടുകൾ ഫെസിലിറ്റി ഓപ്പറേറ്റർമാർ പ്രതിമാസം ഓൺലൈൻ പോർട്ടലിൽ വിവരങ്ങൾ അപ്ലോഡ് ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

(13) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡ്, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യപ്പെട്ട എല്ലാ ബയോ-മെത്തനേഷൻ പ്ലാന്റുകളുടെയും, മാലിന്യത്തിൽ നിന്ന് ഊർജ്ജം ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പ്ലാന്റുകൾ, സാനിറ്ററി ലാൻഡ്ഫില്ലുകൾ, ഖരമാലിന്യ-സംസ്കരണ ഫെസിലിറ്റികൾ എന്നിവയുടെയും ഇൻവെന്ററി തയ്യാറാക്കി എല്ലാ വർഷവും ജൂൺ 30-ന് മുമ്പ് കേന്ദ്രീകൃത ഓൺലൈൻ പോർട്ടലിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

ഷെഡ്യൂൾ I

നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി

[അദ്ധ്യായം I ചട്ടം 3 (d), അദ്ധ്യായം III ചട്ടം 14(3), അദ്ധ്യായം V ചട്ടം 23(1)(xvi), ചട്ടം 24(1)(x), ചട്ടം 39(34), ചട്ടം 40(2)(vi), ചട്ടം 40(2)(vii), ചട്ടം 40(2)(xiii), ചട്ടം 40(2)(xix) എന്നിവ കാണുക]

ക്രമ നമ്പർ	ജനസംഖ്യ	സമയപരിധി
(1)	(2)	(3)
	നഗരപ്രദേശങ്ങൾ	
1	ദശലക്ഷത്തിലധികം ജനസംഖ്യയുള്ള നഗരങ്ങൾ	ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതി മുതൽ പതിനെട്ട് മാസം
2	5-10 ലക്ഷം	ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതി മുതൽ ഇരുപത്തിനാല് മാസം
3	എല്ലാ നഗര പ്രദേശങ്ങളും	ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതി മുതൽ മുപ്പത്തിയാറ് മാസം
4		
	ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങൾ	
1	20000-മോ അതിൽ കൂടുതലോ ജനസംഖ്യയുള്ളവ	ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതി മുതൽ പതിനെട്ട് മാസം
2	10000-20000	ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതി മുതൽ ഇരുപത്തിനാല് മാസം

3	10000 വരെ	ഈ ചട്ടങ്ങൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതി മുതൽ മുപ്പത്തിയാറ് മാസം
---	-----------	---

ഔദ്യോഗിക II

സാനിറ്ററി മാലിന്യ ലാൻഡ്ഫില്ലുകൾക്കായുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ

[അദ്ധ്യായം II ചട്ടം 7(1)(b), അദ്ധ്യായം III ചട്ടം 14 (3), അദ്ധ്യായം V ചട്ടം 39(49), ചട്ടം 41(1)(ii), 41(1)(v) എന്നിവ കാണുക]

(A) സൈറ്റ് തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ.-

(i) ഭൂമി അനുവദിച്ചുനൽകുന്നതിനുള്ള ബിസിനസ് അലോക്കേഷൻ വകുപ്പ്, ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ, ശുദ്ധീകരണ, ഫെസിലിറ്റികൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് അനുയോജ്യമായ സ്ഥലം നൽകേണ്ടതും, അത്തരം സ്ഥലങ്ങൾ വിജ്ഞാപനം മുഖേന അറിയിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(ii) സാനിറ്ററി ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റ്, ഘട്ടം-ഘട്ടമായി നിർമ്മാണ പദ്ധതിയുടെയും ക്ലോഷർ പ്ലാനിന്റെയും ശരിയായ ഡോക്യുമെന്റേഷന്റെ സഹായത്തോടെ ആസൂത്രണം ചെയ്യുകയും രൂപകൽപ്പന ചെയ്യുകയും വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. നിലവിലുള്ള ഒരു ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റിനോട് ചേർന്ന് ഒരു പുതിയ ലാൻഡ്ഫിൽ സൗകര്യം സ്ഥാപിക്കുകയാണെങ്കിൽ, നിലവിലുള്ള ലാൻഡ്ഫില്ലിന്റെ പ്രവർത്തനം നിർത്തുന്നതിനുള്ള പ്ലാൻ (ക്ലോഷർ പ്ലാൻ) അത്തരം പുതിയ ലാൻഡ്ഫില്ലിനായുള്ള നിർദ്ദേശത്തിന്റെ ഭാഗമായിരിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(iii) ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റുകൾ സമീപത്തുള്ള മാലിന്യ-സംസ്കരണ ഫെസിലിറ്റികളെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിനായി

തിരഞ്ഞെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. അല്ലാത്തപക്ഷം, മാലിന്യ-സംസ്കരണ ഫെസിലിറ്റി ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റിന്റെ അവിഭാജ്യ ഘടകമായി ആസൂത്രണം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

(iv) ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിന്റെ നഗരവികസന മന്ത്രാലയം, കേന്ദ്ര മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡ് എന്നിവയുടെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കനുസൃതമായി ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണ്.

(v) അഞ്ച് വർഷത്തിൽ കൂടുതൽ ഉപയോഗത്തിലുള്ള നിലവിലുള്ള ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റുകൾ ഈ ഷെഡ്യൂളിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കനുസൃതമായി മെച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

(vi) ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റ്, കുറഞ്ഞത് 20-25 വർഷത്തേക്ക് നിലനിൽക്കാൻ പര്യാപ്തമായിരിക്കണം, കൂടാതെ വെള്ളം കെട്ടിക്കിടക്കുന്നതും ദുരുപയോഗം ചെയ്യുന്നതും ഒഴിവാക്കാൻ ഘട്ടം-ഘട്ടമായി 'ലാൻഡ്ഫിൽ സെല്ലുകൾ' വികസിപ്പിക്കണം.

(vii) ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റ്, നദിയിൽ നിന്ന് 100 മീറ്റർ അകലെയും, ഒരു കുളത്തിൽ നിന്ന് 200 മീറ്റർ അകലെയും, ഹൈവേകൾ, ജനവാസ കേന്ദ്രങ്ങൾ, പൊതു പാർക്കുകൾ, ജലവിതരണ കിണറുകൾ എന്നിവയിൽ നിന്ന് 200 മീറ്റർ അകലെയും, വിമാനത്താവളങ്ങളിൽ നിന്നോ എയർബേസിൽ നിന്നോ 20 കിലോമീറ്റർ അകലെയുമായിരിക്കണം. എന്നിരുന്നാലും, ഒരു പ്രത്യേക സാഹചര്യത്തിൽ, സിവിൽ ഏവിയേഷൻ അതോറിറ്റിയിൽ നിന്നോ വ്യോമസേനയിൽ നിന്നോ നിരാകേഷപ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നേടിയശേഷം വിമാനത്താവളത്തിൽ നിന്നോ എയർബേസിൽ നിന്നോ 10-ഉം 20-ഉം കിലോമീറ്റർ അകലെ ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റ് സ്ഥാപിക്കാവുന്നതാണ്. കഴിഞ്ഞ നൂറു വർഷമായി രേഖപ്പെടുത്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വെള്ളപ്പൊക്ക സമതലങ്ങൾ, തീരദേശ നിയന്ത്രണ മേഖല, തണ്ണീർത്തടം, നിർണായക

ആവാസ വ്യവസ്ഥകൾ, പരിസ്ഥിതി-ലോല ദുർബല പ്രദേശങ്ങൾ എന്നിവയിൽ ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റ് അനുവദിക്കാൻ പാടില്ല.

(viii) ഖരമാലിന്യങ്ങൾ ലാൻഡ്ഫിൽ ചെയ്യുന്നതിനും സംസ്കരിക്കുന്നതിനും നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ നഗരാസൂത്രണ വകുപ്പിന്റെ ഭൂവിനിയോഗ പദ്ധതികളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

(ix) ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ, നിർമ്മാർജ്ജന ഫെസിലിറ്റികൾക്കു ചുറ്റും, പ്രതിദിനം അഞ്ച് ടണ്ണിൽ കൂടുതൽ ശേഷിയുള്ള ഒരു ബഫർ സോൺ പരിപാലിക്കേണ്ടതാണ്. ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ, നിർമ്മാർജ്ജന കേന്ദ്രത്തിന്റെ ആകെ വിസ്തൃതിയിൽ ഇത് പരിപാലിക്കപ്പെടുന്നതായിരിക്കും. ബന്ധപ്പെട്ട സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡുമായി കൂടിയാലോചിച്ച് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം ഓരോന്നിന്റെയും യോഗ്യതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ബഫർ സോൺ നിർദ്ദേശിക്കേണ്ടതാണ്.

(x) കാലാകാലങ്ങളിൽ ഭേദഗതി ചെയ്യപ്പെടുന്ന പ്രകാരത്തിലുള്ള 2016-ലെ ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യ മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങൾക്കനുസൃതമായി ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരിക്കണം. കാലാകാലങ്ങളിൽ ഭേദഗതി ചെയ്യപ്പെടുന്ന പ്രകാരത്തിലുള്ള 2016-ലെ ഹസാർഡസ് ആന്റ് അതർ വേസ്റ്റ്സ് (മാനേജ്മെന്റ് ആൻഡ് ട്രാൻസ്ബറോൺ മൂവ്മെന്റ്) ചട്ടങ്ങൾക്കനുസൃതമായി അപകടകരമായ മാലിന്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യണം. കാലാകാലങ്ങളിൽ ഭേദഗതി ചെയ്യപ്പെടുന്ന പ്രകാരത്തിലുള്ള 2016-ലെ ഇ-വേസ്റ്റ് (മാനേജ്മെന്റ്) ചട്ടങ്ങൾക്കനുസൃതമായി ഇ-വേസ്റ്റ് കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

(xi) മാലിന്യ സംസ്കരണം നടക്കാത്ത സാഹചര്യത്തിലും അടിയന്തര സാഹചര്യങ്ങളിലോ പ്രകൃതിദുരന്ത സമയങ്ങളിലോ മാലിന്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനായി ഓരോ ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റിലും ഖരമാലിന്യങ്ങൾക്കായി താൽക്കാലിക സംഭരണ സൗകര്യം സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണ്.

(B) സാനിറ്ററി മാലിന്യ ലാൻഡ്ഫില്ലുകളിൽ ഫെസിലിറ്റികൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ. -

(i) ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റ് വേലികെട്ടിയോ, കുറ്റിച്ചെടി വേലി ഒരുക്കിയോ പരിപാലിക്കേണ്ടതും അവിടെയെത്തുന്ന വാഹനങ്ങളെ നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനും അനധികൃത വ്യക്തികളുടെയും അലഞ്ഞുതിരിയുന്ന മൃഗങ്ങളുടെയും പ്രവേശനം തടയുന്നതിനും ശരിയായ ഗേറ്റ് സ്ഥാപിക്കേണ്ടതുമാണ്

(ii) വാഹനസഞ്ചാരം മൂലം പൊടിപടലങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നത് ഒഴിവാക്കാൻ, അപ്രോച്ച് റോഡുകളും, അല്ലെങ്കിൽ ഉൾറോഡുകളും കോൺക്രീറ്റ് ചെയ്യുകയോ പാകുകയോ ചെയ്യേണ്ടതും, വാഹനങ്ങളുടെയും മറ്റ് യന്ത്രങ്ങളുടെയും സ്വതന്ത്ര സഞ്ചാരം ഉറപ്പാക്കാൻ കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ അത് രൂപകൽപ്പന ചെയ്തിരിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(iii) ലാൻഡ്ഫില്ലിംഗിനായി കൊണ്ടുവരുന്ന മാലിന്യങ്ങൾ നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള മാലിന്യ പരിശോധനാ സൗകര്യം, രേഖകൾ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള ഓഫീസ് സൗകര്യം, മലിനീകരണ നിരീക്ഷണ ഉപകരണങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഉപകരണങ്ങളും യന്ത്രങ്ങളും സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള ഷെൽട്ടർ എന്നിവ ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റിൽ

ഉണ്ടായിരിക്കണം. സ്വീകരിച്ചതും, സംസ്കരിച്ചതും, നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്തതുമായ മാലിന്യങ്ങളുടെ ഒരു രേഖ ഈ കേന്ദ്രത്തിന്റെ നടത്തിപ്പുകാരൻ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(iv) ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റിലേക്ക് കൊണ്ടുവരുന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനുള്ള വെയ് ബ്രിഡ്ജ്, അഗ്നി സംരക്ഷണ ഉപകരണങ്ങൾ, ആവശ്യമായ മറ്റ് ഫെസിലിറ്റികൾ എന്നിവ പോലെയുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കേണ്ടതാണ്.

(v) കുടിവെള്ളം, സാനിറ്ററി സൗകര്യങ്ങൾ (തൊഴിലാളികൾക്ക് കഴുകാനോ കുളിക്കാനോ സൗകര്യമുള്ള ഫെസിലിറ്റികൾ) തുടങ്ങിയ യൂട്ടിലിറ്റികൾ, (അവശ്യ സേവനങ്ങൾ) രാത്രി സമയങ്ങളിലെ എളുപ്പത്തിലുള്ള ലാൻഡ്ഫിൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായുള്ള ലൈറ്റിംഗ് ക്രമീകരണങ്ങൾ എന്നിവ ഒരുക്കേണ്ടതാണ്.

(vi) ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റുകളിൽ തൊഴിലാളികളുടെ ആരോഗ്യ പരിശോധനകൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള സുരക്ഷാ ക്രമീകരണങ്ങൾ ഏർപ്പാടു ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

(vii) ഖരമാലിന്യങ്ങൾ കൊണ്ടുപോകുന്ന ഗതാഗത വാഹനങ്ങൾ പാർക്ക് ചെയ്യുന്നതിനും വൃത്തിയാക്കുന്നതിനും കഴുകുന്നതിനുമുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. അങ്ങനെ ഉത്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന മലിനജലം നിർദ്ദിഷ്ട മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിച്ചുകൊണ്ട് ശുദ്ധീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

(C) ലാൻഡ്ഫിൽ പ്രവർത്തനത്തിനും ലാൻഡ്ഫിൽ പൂർത്തിയാകുമ്പോൾ അടയ്ക്കുന്നതിനുമുള്ള നിർദ്ദേശക മാനദണ്ഡങ്ങൾ.-

(i) മാലിന്യനികേഷപത്തിലെ ഉയർന്ന സാന്ദ്രത കൈവരിക്കുന്നതിന് ലാൻഡ് ഫില്ലിംഗിനായുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ ഘന-കോംപാക്ടറുകൾ (അമർത്തി ഉറപ്പിക്കൽ യന്ത്രങ്ങൾ) ഉപയോഗിച്ച് നേർത്ത പാളികളായി ഒതുക്കണം. ഘന-കോംപാക്ടറുകൾ ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയാത്ത ഉയർന്ന മഴയുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ, ബദൽ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

(ii) കമ്പോസ്റ്റിംഗ്, അല്ലെങ്കിൽ പുനഃചംക്രമണം, അല്ലെങ്കിൽ എന്നർജി റിക്കവറി എന്നിവയ്ക്കുള്ള മാലിന്യ-സംസ്കരണ സൗകര്യങ്ങൾ സജ്ജീകരിച്ചശേഷം, മാലിന്യങ്ങൾ സാനിറ്ററി ലാൻഡ്ഫില്ലിലേക്ക് അയക്കണം. ഓരോ പ്രവൃത്തി ദിവസത്തിന്റെയും അവസാനം ലാൻഡ്ഫിൽ സെൽ കുറഞ്ഞത് 10 സെന്റീമീറ്റർ മണ്ണ്, നിഷ്ക്രിയ വസ്തുക്കൾ, അവശിഷ്ടങ്ങൾ, അല്ലെങ്കിൽ നിർമ്മാണ വസ്തുക്കൾ എന്നിവ ഉപയോഗിച്ച് മൂടേണ്ടതാണ്.

(iii) മഴക്കാലം ആരംഭിക്കുന്നതിനു മുമ്പ്, മഴക്കാലത്ത് വെള്ളം ഇടയിലൂടെ ഒലിച്ചിറങ്ങുന്നതു തടയുന്നതിന് ശരിയായ തരത്തിൽ അമർത്തിയൊതുക്കിയും ഗ്രേഡിംഗ് നടത്തിയും, 40-65 സെന്റീമീറ്റർ കട്ടിയുള്ള ഒരു ഇൻറർമീഡിയറ്റ് ആവരണം ലാൻഡ്ഫില്ലിന്റെമേൽ സ്ഥാപിക്കണം. ലാൻഡ്ഫില്ലിന്റെ സജീവ സെല്ലിൽനിന്ന് ഒഴുക്ക് വഴിതിരിച്ചുവിടാൻ ശരിയായ ഡ്രെയിനേജ് നിർമ്മിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(iv) ലാൻഡ്ഫില്ലിംഗ് പൂർത്തിയാക്കിയ ശേഷം, വെള്ളത്തിന്റെ ഒലിച്ചിറങ്ങലും മണ്ണൊലിപ്പും കുറയ്ക്കുന്നതിന് ഒരു അന്തിമ ആവരണം രൂപകൽപ്പന ചെയ്യണം. ഈ അന്തിമ ആവരണം ഇനിപ്പറയുന്ന സവിശേഷതകൾ പാലിച്ച് ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കേണ്ടതാണ് :-

(a) അന്തിമ കവറിൽ 1 x10⁻⁷ സെന്റീമീറ്റർ സെക്കൻഡിൽ താഴെയുള്ള പെർമിയബിലിറ്റി കോയിഫിഷ്യന്റ് (വ്യാപനക്ഷമതാ തോത്) ഉള്ള 60

സെന്റീമീറ്റർ കളിമണ്ണ്, അല്ലെങ്കിൽ ഗുണമേന്മവരുത്തപ്പെട്ട മണ്ണ് (അമൈൻഡ് സോയിൽ) അടങ്ങിയ ഒരു തടസ്സ മൺപാളി ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(b) തടസ്സ മൺപാളിയുടെ മുകളിൽ, 15 സെന്റീമീറ്ററുള്ള ഒരു ഡ്രെയിനേജ് പാളിയും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(c) സ്വാഭാവിക സസ്യവളർച്ചയെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനും മണ്ണൊലിപ്പ് കുറയ്ക്കുന്നതിനും ഡ്രെയിനേജ് പാളിയും മുകളിൽ 45 സെന്റീമീറ്റർ നീളമുള്ള ഒരു സസ്യആവരണവും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(D) മലിനീകരണം തടയുന്നതിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ.- ലാൻഡ്ഫിൽ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള മലിനീകരണം തടയുന്നതിന്, ഇനിപ്പറയുന്ന വ്യവസ്ഥകൾ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്, അതായത് :-

(i) മണ്ണിടിച്ചിൽ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള ഉപരിതല ഒഴുക്കു വെള്ളം വഴിതിരിച്ചുവിടുകയും, ഖരമാലിന്യ സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള ലീച്ചേറ്റുകൾ ഉപരിതല ഒഴുക്കുവെള്ളവുമായി കലരാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന വിധത്തിൽ മഴവെള്ളച്ചാൽ രൂപകൽപ്പന ചെയ്ത് നിർമ്മിക്കണം. ലീച്ചേറ്റ് ഉത്പാദനം കുറയ്ക്കുന്നതിനും ഉപരിതല ജലമലിനീകരണം തടയുന്നതിനും, വെള്ളപ്പൊക്കവും ചതുപ്പുനില സാഹചര്യങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കുന്നതിനും, മഴവെള്ള നിർഗമന ചാലുകൾ വഴിതിരിച്ചുവിടുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

(ii) മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രദേശത്തിന്റെ അടിഭാഗത്തും ചുവരുകളിലും ജലവ്യാപന സാധ്യതയില്ലാത്ത ലൈനിംഗ് ഫെസിലിറ്റി, മാലിന്യ-സംസ്കരണ ഫെസിലിറ്റികളിൽ നിന്നുള്ള അവശിഷ്ടങ്ങൾ, അല്ലെങ്കിൽ മിശ്രിത മാലിന്യങ്ങൾ, അല്ലെങ്കിൽ അപകടകരമായ വസ്തുക്കളുടെ (ഏയറോസോൾ, ബ്ലീച്ചുകൾ, പോളിഷുകൾ,

ബാറ്ററികൾ, വേസ്റ്റ് ഓയിലുകൾ, പെയിന്റ് ഉത്പ്പന്നങ്ങൾ, കീടനാശിനികൾ) മലിനീകരണം ഉള്ള മാലിന്യങ്ങൾ എന്നിവ സ്വീകരിക്കുന്ന ലാൻഡ്ഫില്ലിന്, 1×10^{-7} സെ.മീ/സെ.കെൻഡിൽ കൂടാത്ത പെർമിയബിലിറ്റി കോയിഫിഷ്യന്റ് (വ്യാപനക്ഷമത) ഉള്ള 90 സെന്റീമീറ്റർ മണ്ണിന് (കളിമണ്ണ് അല്ലെങ്കിൽ ഗുണമേന്മ വരുത്തിയ മണ്ണ്) മുകളിൽ 1.5 മില്ലീമീറ്റർ കട്ടിയുള്ള ഉയർന്ന സാന്ദ്രതയുള്ള പോളിയെത്തിലിൻ ജിയോ-മെംബ്രെയ്ൻ, അല്ലെങ്കിൽ ജിയോ-സിന്റേറ്റിക് ലൈനറുകൾ, അല്ലെങ്കിൽ തത്തുല്യമായ കോമ്പോസിറ്റ് ബാരിയറിന്റെ ലൈനർ ഉണ്ടായിരിക്കണം. ജലവിതാനത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന നില ലാൻഡ്ഫില്ലുകളുടെ അടിയിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന കളിമണ്ണിന്റെയോ ഗുണമേന്മ വരുത്തിയ മണ്ണിന്റെയോ തടസ്സ പാളിയുടെ അടിത്തട്ടിൽനിന്ന് കുറഞ്ഞത് രണ്ട് മീറ്റർ താഴെയായിരിക്കണം.

(iii) ലീച്ചേറ്റിന്റെ ശേഖരണവും സംസ്കരണവും ഉൾപ്പെടെയുള്ള അതിന്റെ മാനേജ്മെന്റിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ ഏർപ്പെടുത്തണം. സംസ്കരിച്ച ലീച്ചേറ്റ് അനുവദനീയമായ രീതിയിൽ പുനഃചംക്രമണം നടത്തുകയോ ഉപയോഗിക്കുകയോ ചെയ്യണം, അല്ലാത്തപക്ഷം, ഷെഡ്യൂൾ-II-ൽ വ്യക്തമാക്കിയ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിച്ചതിനുശേഷം, ലീച്ചേറ്റ് ലൈനിലേക്ക് ഒഴുക്കി വിടണം. ഒരു സാഹചര്യത്തിലും, ലീച്ചേറ്റ് തുറന്ന അന്തരീക്ഷത്തിലേക്ക് ഒഴുക്കി വിടാൻ പാടില്ല.

(iv) ലാൻഡ്ഫിൽ പ്രദേശത്തു നിന്നുള്ള ലീച്ചേറ്റ് ഒഴുക്ക് ഏതെങ്കിലും അഴുക്കുചാലിലേക്കോ, അരുവിയിലേക്കോ, നദിയിലേക്കോ, തടാകത്തിലേക്കോ, കുളത്തിലേയ്ക്കോ പ്രവേശിക്കുന്നത് തടയാനുള്ള ക്രമീകരണങ്ങൾ നടത്തണം. ഒഴുകിപ്പോയ വെള്ളം, ലീച്ചേറ്റ് അല്ലെങ്കിൽ ഖരമാലിന്യ വുമായി കലർന്നാൽ, മുഴുവൻ മിശ്രിത വെള്ളവും ബന്ധപ്പെട്ടവർ ശുദ്ധീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

(E) ജല ഗുണനിലവാര നിരീക്ഷണത്തിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ.-

(i) ഏതെങ്കിലും ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു മുമ്പ്, പ്രദേശത്തെ ഭൂഗർഭജല ഗുണനിലവാരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന ഡാറ്റാ ശേഖരിച്ചു, ഭാവിയിലെ പരിശോധനാ ഉപയോഗത്തിനായി രേഖപ്പെടുത്തണം. ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റിന്റെ ചുറ്റളവിൽനിന്ന് 50 മീറ്ററിനുള്ളിലെ ഭൂഗർഭജല ഗുണനിലവാരം, വേനൽക്കാലം, കാലവർഷം, മഴക്കാലാനന്തരകാലയളവ് തുടങ്ങിയ സമയങ്ങളിൽ, ഭൂഗർഭജലം മലിനമാകുന്നില്ലെന്ന് ഉറപ്പാക്കാൻ ഇടയ്ക്കിടെ നിരീക്ഷണവിധേയമാക്കേണ്ടതാണ്.

(ii) ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റുകളിലും പരിസരങ്ങളിലും ഭൂഗർഭജലം (കുടിവെള്ളം, ജലസേചനം ഉൾപ്പെടെ) ഏതെങ്കിലും ആവശ്യത്തിനായി ഉപയോഗിക്കുന്നത് അതിന്റെ ഗുണനിലവാരം ഉറപ്പാക്കിയതിനുശേഷം മാത്രമേ പരിഗണിക്കുകയുള്ളൂ. കുടിവെള്ള ഗുണനിലവാരത്തിനായുള്ള ഇനിപ്പറയുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾ നിരീക്ഷണ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് ബാധകമാകും, അതായത്: -

ക്രമ നമ്പർ	പാരാമീറ്ററുകൾ	IS10500:2012, 2.2(2003-09) അഭികാമ്യമായ (mg/l pH-ന് ഒഴികെ)	പതിപ്പ് പരിധി
(1)	(2)	(3)	
	ആർസെനിക്	0.01	
	കാഡ്മിയം	0.01	
	ക്രോമിയം (Cr6+ എന്ന അളവിൽ)	0.05	
	ചെമ്പ്	0.05	
	സയനൈഡ്	0.05	
	ഇഴയം	0.05	

മെർക്കുറി	0.001
നിക്കൽ	-
നൈട്രേറ്റ് (NO3) എന്ന നിലയിൽ	45.0
പി.എച്ച് (pH)	6.5-8.5
ഇരുമ്പ്	0.3
ആക്സൈഡ് കാർബണേറ്റ് (CaCO3 എന്ന നിലയിൽ)	300.0
ക്ലോറൈഡുകൾ	250
ലയിച്ച അജൈവവസ്തുക്കൾ	500
ഫിനോളിക് സംയുക്തങ്ങൾ (C6H5OH എന്ന നിലയിൽ)	0.001
സിങ്ക് (നാകം)	5.0
സൾഫേറ്റ് (SO4 എന്ന നിലയിൽ)	200

(F) അന്തരീക്ഷ വായു ഗുണ നിലവാര വിലയിരുത്തലിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ.-

(i) ലാൻഡ്ഫീൽഡ് സൈറ്റിൽ ദുർഗന്ധം കുറയ്ക്കുന്നതിനും, വാതകങ്ങളുടെ സൈറ്റിന് പുറത്തേക്കുള്ള വ്യാപനം തടയുന്നതിനും, പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ച ലാൻഡ്ഫീൽഡ് പ്രതലത്തിൽ നട്ടുപിടിപ്പിച്ച സസ്യങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും ഗ്യാസ് കളക്ഷൻ സിസ്റ്റം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ലാൻഡ്ഫീൽഡ് ഗ്യാസ് കൺട്രോൾ സിസ്റ്റം സ്ഥാപിക്കണം. ലാൻഡ്ഫീൽഡ് ഗ്യാസ് റിക്കവറി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്, ഗ്യാസ് കളക്ഷൻ കിണറുകൾക്കൊപ്പം കവർ സിസ്റ്റങ്ങളിൽ ജിയോ-മെംബ്രെയ്നുകളുടെ ഉപയോഗം പരിഗണിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(ii) ലാൻഡ്ഫീൽഡ് സൈറ്റിൽ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന മീഥെയ്ൻ വാതകത്തിന്റെ സാന്ദ്രത താഴ്ന്ന ജലന പരിധിയുടെ 25 ശതമാനത്തിൽ കൂടരുത്.

(iii) ലാൻഡ്ഫീൽഡ് സൈറ്റിലെ ശേഖരണ കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നുള്ള ലാൻഡ്ഫീൽഡ് വാതകം, അതിന്റെ പ്രവർത്തനക്ഷമത അനുസരിച്ച്, നേരിട്ടുള്ള താപ പ്രയോഗങ്ങൾക്കോ വൈദ്യുതി ഉത്പാദനത്തിനോ ഉപയോഗിക്കണം. അല്ലാത്തപക്ഷം, ലാൻഡ്ഫീൽഡ് ഗ്യാസ് കുത്തിച്ചുകളയേണ്ടതും, നേരിട്ട് അന്തരീക്ഷത്തിലേക്ക്, അല്ലെങ്കിൽ നിയമവിരുദ്ധ ടാപ്പിംഗിനായി അത് പുറത്തുപോകാൻ അനുവദിക്കുകയുമരുത്. അതിന്റെ ഉപയോഗമോ കുത്തിച്ചു കളയലോ സാധ്യമല്ലെങ്കിൽ, അത് സ്വാഭാവികമായി പുറത്തുപോകുന്നതിന് അനുവദിക്കേണ്ടതാണ്.

(iv) ലാൻഡ്ഫീൽഡ് സൈറ്റിലും പരിസരത്തും അന്തരീക്ഷ വായു നിലവാരം പതിവായി നിരീക്ഷിക്കണം. വ്യാവസായിക മേഖലയ്ക്കായി കേന്ദ്ര മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡ് നിർദ്ദേശിക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ, അന്തരീക്ഷവായു ഗുണനിലവാരം (ആംബിയന്റ് എയർ ക്വാളിറ്റി) പാലിക്കണം.

(G) ലാൻഡ്ഫീൽഡ് സൈറ്റിൽ നടീൽ നടത്തുന്നതിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ.- ലാൻഡ്ഫീൽഡ് പൂർണ്ണമായി നടന്നുകഴിഞ്ഞ സ്ഥലത്ത് താഴെപ്പറയുന്ന സവിശേഷതകൾക്കനുസൃതമായി ഒരു സന്യാവരണം ഒരുക്കേണ്ടതാണ്, അതായത്:-

(a) വരൾച്ചയെയും കടുത്ത താപനിലയെയും പ്രതിരോധിക്കുന്ന, പ്രാദേശികമായി സ്വീകാര്യമായ ഭക്ഷ്യയോഗ്യമല്ലാത്ത ചിരസ്ഥായി സസ്യങ്ങൾ നടണം;

(b) വേരുകൾ 30 സെന്റിമീറ്ററിൽ കൂടുതൽ ആഴ്ന്നിറങ്ങി വ്യപിക്കാത്ത തരത്തിൽ വൈവിധ്യമുള്ളതായിരിക്കണം സസ്യങ്ങളുടെ തിരഞ്ഞെടുപ്പ്. ലാൻഡ്ഫീൽഡ് ഉറച്ചനിലയിലാകുന്നതുവരെ ഈ വ്യവസ്ഥ ബാധകമായിരിക്കും;

(c) തിരഞ്ഞെടുത്ത സസ്യങ്ങൾക്ക് കുറഞ്ഞ പോഷക ഘടകങ്ങൾ ചേർന്ന കുറഞ്ഞ പോഷക മണ്ണിൽ വളരാൻ കഴിവുണ്ടായിരിക്കണം;

(d) മണ്ണൊലിപ്പ് കുറയ്ക്കുന്നതിന് പര്യാപ്തമായ സാന്ദ്രതയിൽ നടീൽ നടത്തണം.

(e) സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡുകളുമായോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ കമ്മിറ്റികളുമായോ കൂടിയാലോചിച്ച് ലാൻഡ്ഫീൽഡിന്റെ അതിർത്തിയിൽ എല്ലായിടത്തും ഹരിത മേഖലകൾ വികസിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

(H) ലാൻഡ്ഫീൽഡ് സൈറ്റിന്റെ അടച്ചുപൂട്ടലിനു ശേഷമുള്ള പരിപാലന മാനദണ്ഡങ്ങൾ.- (1) ലാൻഡ്ഫീൽഡ് സൈറ്റിന്റെ അടച്ചുപൂട്ടലിനു ശേഷവും അതിന്റെ പരിപാലന പദ്ധതി കുറഞ്ഞത് പതിനഞ്ച് വർഷമെ

കിലും തുടരേണ്ടതും, ദീർഘകാല നിരീക്ഷണ, പരിപാലന പദ്ധതിയിൽ ഇനിപ്പറയുന്നവ ഉൾക്കൊള്ളേണ്ടതുമാണ്, അതായത് :-

(a) അന്തിമ ആവരണത്തിന്റെ സമഗ്രതയും ഫലപ്രാപ്തിയും നിലനിർത്തുക, അറ്റകുറ്റപ്പണികൾ നടത്തുക, ഒഴുകിപ്പോകുന്നതും വറ്റുന്നതും അന്തിമ ആവരണത്തിന് കേടുപാടുകൾ വരുത്തുകയോ നശിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നത് തടയുക;

(b) ആവശ്യകതാനുസൃതമായി മാലിന്യ ശേഖരണ ഫെസിലിറ്റി നിരീക്ഷിക്കുക;

(c) ലാൻഡ്ഫില്ലിലും പരിസരത്തുമുള്ള ഭൂഗർഭജലത്തിന്റെ നിരീക്ഷണം;

(d) മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കുന്നതിന് ലാൻഡ്ഫിൽ വാതക ശേഖരണ ഫെസിലിറ്റി പരിപാലിക്കുകയും പ്രവർത്തിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(2) പതിനഞ്ച് വർഷത്തെ പോസ്റ്റ്-ക്ലോഷർ (അടച്ചുപൂട്ടലിനു ശേഷമുള്ള) നിരീക്ഷണത്തിനുശേഷം അടച്ചുപൂട്ടൽ സ്ഥലങ്ങളുടെ ഉപയോഗം മനുഷ്യവാസത്തിന് പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്, അല്ലെങ്കിൽ വാതക ഉദ്ഗമനവും ലീച്ചേറ്റ് ഗുണനിലവാര വിശകലനവും നിർദ്ദിഷ്ട നിലവാരത്തിലുള്ള മണലുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തിയതിനുശേഷം മാത്രമേ മണ്ണിന്റെ സ്ഥിരത ഉറപ്പാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ.

(I) **കുന്നിൻ പ്രദേശങ്ങൾക്കും ദ്വീപ് പ്രദേശങ്ങൾക്കുമുള്ള പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥകൾക്കുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ.**- കുന്നുകളിലും ദ്വീപുകളിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന നഗരങ്ങളിലും പട്ടണങ്ങളിലും ബന്ധപ്പെട്ട സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെയോ മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ സമിതിയുടെയോ അംഗീകാരത്തോടെ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം ഖരമാലിന്യത്തിന്റെ അന്തിമ സംസ്കരണത്തിനായി വികസിപ്പിച്ചെടുത്ത സ്ഥല-നിർദ്ദിഷ്ട രീതികൾ ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള സംസ്കരണ ഫെസിലിറ്റികൾ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം സ്ഥാപിക്കണം. സംസ്കരിക്കാൻ കഴിയാത്ത ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ ഇടയ്ക്കിടെ സംഭരിച്ച് പുന:സംസ്കരണത്തിനായി അയയ്ക്കണം. നിഷ്ക്രിയവും ജൈവികമല്ലാത്തതുമായ മാലിന്യങ്ങൾ (പുന:ചംക്രമണണയോഗ്യമല്ലാത്തതും ഊർജ്ജം വീണ്ടെടുക്കാൻ കഴിയാത്തതുമായവ) റോഡുകൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനോ കുന്നുകളിലെ സമുചിത പ്രദേശങ്ങൾ നികത്തുന്നതിനോ ഉപയോഗിക്കണം. കുന്നിൻ പ്രദേശങ്ങളിൽ മതിയായ സ്ഥലം കണ്ടെത്തുന്നതിൽ തടസ്സങ്ങൾ ഉണ്ടായാൽ, റോഡ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനോ നികത്തുന്നതിനോ അനുയോജ്യമല്ലാത്ത മാലിന്യങ്ങൾ സമതല പ്രദേശങ്ങളിലെ പ്രാദേശിക ലാൻഡ്ഫില്ലിൽ സംസ്കരിക്കണം.

(J) പഴയ മാലിന്യ ഡംപിംഗ് സ്ഥലങ്ങളുടെ അടച്ചുപൂട്ടലും പുനരുദ്ധാരണവും, പൂർണ്ണദൃശ്യം കൈവരിച്ചതോ, പുതിയതും ശരിയായി രൂപകൽപ്പന ചെയ്തതോ ആയ ലാൻഡ്ഫില്ലുകൾ സ്ഥാപിച്ചതിനുശേഷം അധിക മാലിന്യങ്ങൾ ലഭിക്കാത്തതോ ആയ ഖരമാലിന്യ ഡംപിംഗ് സ്ഥലങ്ങൾ ഇനിപ്പറയുന്ന സാധ്യതകൾ പരിശോധിച്ച് അടച്ചുപൂട്ടി പുനരുദ്ധരിക്കേണ്ടതാണ്.

(i) ജൈവികഘനനത്തിലൂടെയും മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിലൂടെയും മാലിന്യം കുറയ്ക്കുകയും, തുടർന്ന് പുതിയ ലാൻഡ്ഫില്ലുകളിൽ അവശിഷ്ടങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്യുക

(ii) സ്വീകാര്യമായ തലത്തിലേക്ക് പാരിസ്ഥിതിക ആഘാതം കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള അനുയോജ്യമായ മറ്റേതെങ്കിലും രീതി.

ഔദ്യോഗിക III

**[അദ്ധ്യായം II, ചട്ടം 7(1)(b), അദ്ധ്യായം V, ചട്ടം 41(1)(ii), 41(1)(v), 41(1)(xi)
എന്നിവ കാണുക]**

**ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന്റേയും ശുദ്ധീകരണത്തിന്റേയും
മാനദണ്ഡങ്ങൾ**

A. കമ്പോസ്റ്റിംഗിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ.- മാലിന്യ-സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ജൈവ-മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനുള്ള സാങ്കേതികവിദ്യകളിൽ ഒന്നായി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് ഉൾപ്പെടുത്തണം. കമ്പോസ്റ്റ് പ്ലാന്റിൽ നിന്നുള്ള മലിനീകരണം തടയുന്നതിന്, ഇനിപ്പറയുന്നവ പാലിക്കണം:-

(a) കൂടുതൽ സംസ്കരണത്തിനു മുമ്പ് സൈറ്റിൽ വരുന്ന ജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ശരിയായി സംഭരിക്കണം. കഴിയുന്നിടത്തോളം, മാലിന്യ സംഭരണ പ്രദേശം മൂടി സൂക്ഷിക്കണം. അത്തരം സംഭരണം ഒരു തുറന്ന സ്ഥലത്താണ് നടത്തുന്നതെങ്കിൽ, ലീച്ചേറ്റും ഉപരിതല ജലവും ലീച്ചേറ്റ്- സംസ്കരണ നിർമ്മാർജ്ജന സൗകര്യവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തുന്ന പാളികളുള്ള ഓടകളിലേക്ക് ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യത്തോടെ അത് വ്യാപനക്ഷമതയുള്ള അരിച്ചിറങ്ങാൻ കഴിയുന്ന തടത്തിലേക്ക് ഒഴുക്കി വിടേണ്ടതാണ്.

(b) ദുർഗന്ധം, ഈച്ചുകൾ, എലികൾ, പക്ഷി ഭീഷണി, തീപ്പിടുത്ത അപകടം എന്നിവ നേരിടുന്നതിനുള്ള ആവശ്യമായ മുൻകരുതലുകൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

(c) പ്ലാന്റിന് തകരാറുണ്ടാകുകയോ അറ്റകുറ്റപ്പണി വേണ്ടി വരുകയോ ചെയ്താൽ, മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നത് നിർത്തിവയ്ക്കേണ്ടതും, താൽക്കാലിക സംസ്കരണ സ്ഥലത്തേക്കോ താൽക്കാലിക ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റുകളിലേക്കോ മാലിന്യം വഴിതിരിച്ചുവിടുന്നതിനുള്ള ക്രമീകരണങ്ങൾ നടത്തേണ്ടതുമാണ്. പ്ലാന്റ് പ്രവർത്തനക്ഷമമാകുമ്പോൾ, അവ വീണ്ടും സംസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

(d) സംസ്കരണ-പൂർവ്വ, സംസ്കരണാനന്തര നിഷ്ക്രിയ മാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരണകേന്ദ്രത്തിൽനിന്ന് പതിവായി നീക്കം ചെയ്യേണ്ടതും, സൈറ്റിൽ കുമ്പാരം കൂടാൻ ഇടയാകുന്നത് അനുവദിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതുമാണ്. പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമായവ അനുയോജ്യരായ വിൽപ്പനക്കാർ വഴി പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമല്ലാത്ത ഉയർന്ന കലോറി മൂല്യമുള്ള ഘടകങ്ങൾ വേർതിരിച്ച്, മാലിന്യത്തിൽനിന്ന് ഊർജ്ജം, അല്ലെങ്കിൽ മാലിന്യത്തിൽ നിന്ന് ഇന്ധനം എന്നിവയുടെ ഉത്പാദനം, സിമന്റ് പ്ലാന്റുകളിലെ സഹ-സംസ്കരണം എന്നിവയ്ക്കായോ, താപ വൈദ്യുതി നിലയങ്ങളിലേയ്ക്കോ അയയ്ക്കണം. എല്ലാ പ്രക്രിയകളിൽ നിന്നുമുള്ള നിഷ്ക്രിയ മാലിന്യങ്ങൾ മാത്രമേ സാനിറ്ററി ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റിലേക്ക് അയയ്ക്കാൻ പാടുള്ളൂ.

(e) മാലിന്യ ഉണക്കുന്ന സ്ഥലത്തിന് ദ്രാവക-പ്രവേശനമില്ലാത്ത ഒരു അടിത്തറ നൽകണം. 10-7cm/സെക്കൻഡിൽ താഴെയുള്ള വ്യാപനത്തോടുള്ള 50cm കട്ടിയുള്ള കോൺക്രീറ്റ്, അല്ലെങ്കിൽ ഒതുക്കിപ്പുറത്ത കളിമണ്ണ് കൊണ്ടാണ് അത്തരമൊരു അടിത്തറ നിർമ്മിക്കേണ്ടത്. അടിത്തറയ്ക്ക് ഒന്ന് മുതൽ രണ്ട് ശതമാനം വരെ ചരിവ് ഉണ്ടായിരിക്കണം, കൂടാതെ, ലീച്ചേറ്റ്, അല്ലെങ്കിൽ ഉപരിതല ജലം ശേഖരിക്കുന്നതിനായി പാളികളുള്ള ഓടുകൾ വൃത്താകൃതിയിൽ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണ്;

(f) അന്തരീക്ഷ വായുവിന്റെ ഗുണനിലവാര നിരീക്ഷണം പതിവായി നടത്തണം. സംസ്കരണ പ്ലാന്റിന്റെ അതിർത്തിയിൽ കാറ്റിന്റെ ദിശയിലുള്ള ദുർഗന്ധ ശല്യവും പതിവായി പരിശോധിക്കണം.

(g) ഈർപ്പം നിലനിർത്തുന്നതിനായി കമ്പോസ്റ്റ് പ്ലാന്റിൽ ലീച്ചേറ്റ് പുനഃചംക്രമണം ചെയ്യണം.

(h) അന്തിമ ഉത്പ്പന്ന കമ്പോസ്റ്റ് കാലാകാലങ്ങളിൽ വിജ്ഞാപനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന വളം നിയന്ത്രണ ഉത്തരവിൽ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കണം.

(i) കമ്പോസ്റ്റിന്റെ സുരക്ഷിതമായ പ്രയോഗം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന്, കമ്പോസ്റ്റ് ഗുണനിലവാരത്തിനായുള്ള ഇനിപ്പറയുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾ പാലിക്കണം, അതായത്:-

പാരാമീറ്ററുകൾ	ജൈവ കമ്പോസ്റ്റ് (FCO2009)	ഫോസ്ഫേറ്റ്-സമ്പുഷ്ട ജൈവ വളം (FCO 2013)
(1)	(2)	(3)
ആർസെനിക് (mg/Kg)	10.00	10.00
കാഡ്മിയം (mg/Kg)	5.00	5.00
ക്രോമിയം (mg/Kg)	50.00	50.00
ചെമ്പ് (mg/Kg)	300.00	300.00
ഈയം (mg/Kg)	100.00	100.00

മെർക്കുറി (mg/Kg)	0.15	0.15
നിക്കൽ (mg/Kg)	50.00	50.00
നാക് (mg/Kg)	1000.00	1000.00
C/N അനുപാതം	<20	അതിൽ കുറവ് 20:1
pH	6.5-7.5	(1:5 ലായനി) പരമാവധി 6.7
ഈർപ്പം, ഭാരം അനുസരിച്ചുള്ള ശതമാനം, പരമാവധി	15.0-25.0	25.0
വൻകിട ഡെൻസിറ്റി (ഗ്രാം/സെ.മീ3)	<1.0	അതിൽ കുറവ് 1.6
ആകെ ജൈവ കാർബൺ, ഭാരം അനുസരിച്ച് ശതമാനം, കുറഞ്ഞത്	12.0	7.9
ആകെ നൈട്രജൻ (N എന്ന നിലയിൽ), ഭാരമനുസരിച്ചുള്ള ശതമാനം, കുറഞ്ഞത്	0.8	0.4
ഭാരം അനുസരിച്ചുള്ള ആകെ ഫോസ്ഫേറ്റ് (P205 എന്ന നിലയിൽ)	0.4	10.4

ശതമാനം, കുറഞ്ഞത്		
ആകെ പൊട്ടാസ്യം (K2O എന്ന നിലയിൽ), ഭാരം അനുസരിച്ച് ശതമാനം, കുറഞ്ഞത്	0.4	-
നിറം	കടും തവിട്ട് മുതൽ കറുപ്പ് വരെ	-
ഗന്ധം	ദുർഗന്ധത്തി ന്റ അഭാവം ദുർഗന്ധം	-
കണിക വലുപ്പം	കുറഞ്ഞത് 90% മെറ്റീരിയൽ 4.0 mm IS അരിപ്പയിലൂടെ കടന്നുപോകണം.	കുറഞ്ഞത് 90% മെറ്റീരിയൽ 4.0 mm IS അരിപ്പയിലൂടെ കടന്നുപോകണം.
ചാലകത (dsm-1 എന്ന നിലയിൽ), ഇതിൽ കൂടുതലല്ല	4.0	8.2

*മേൽപ്പറഞ്ഞ സാമ്പ്രതാ പരിധികൾ കവിയുന്ന കമ്പോസ്റ്റ് (അന്തിമ ഉൽപ്പന്നം), ഭക്ഷ്യവിളകൾക്ക് ഉപയോഗിക്കാൻ പാടില്ല. എന്നിരുന്നാലും, ഭക്ഷ്യവിളകൾ വളർത്തുന്നതിനല്ലാത്ത മറ്റ് ആവശ്യങ്ങൾക്ക് ഇത് ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

B. കംപ്രസ്ഡ് ബയോഗ്യാസ് (കംപ്രസ്ഡ് ബയോഗ്യാസ് അല്ലെങ്കിൽ ബയോ-കംപ്രസ്ഡ് പ്രകൃതി വാതകം) പ്ലാന്റുകൾക്കും ഗാർഹിക ജൈവമാലിന്യ-സംസ്കരണ പ്ലാന്റിനുമുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ.-

കാലാകാലങ്ങളിൽ ഭേദഗതി ചെയ്യപ്പെടുന്ന വിധത്തിൽ, കംപ്രസ്ഡ് ബയോഗ്യാസ് (കംപ്രസ്ഡ് ബയോഗ്യാസ് അല്ലെങ്കിൽ ബയോ-കംപ്രസ്ഡ് പ്രകൃതി വാതകം) പ്ലാന്റിനും ഗാർഹിക ജൈവമാലിന്യ-സംസ്കരണ പ്ലാന്റിനുമുള്ള കേന്ദ്ര മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ പാരിസ്ഥിതിക മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പാലിക്കണം. പുളിപ്പിച്ച ജൈവവളത്തിന്റെയും (FOM), ദ്രാവകത്തിൽ പുളിപ്പിച്ച ജൈവവളത്തിന്റെയും (LFOM) ഉത്പാദനം യഥാക്രമം, 14.7.2020 തീയതിയിലെ ഗസറ്റ് വിജ്ഞാപനം നമ്പർ 2051-ലെയും, 01-06-2021-ലെ ഗസറ്റ് വിജ്ഞാപനം, നം. 1972-ലെയും ആവശ്യകതകൾക്ക് അനുസൃതമായിരിക്കണം, അല്ലെങ്കിൽ കാലാകാലങ്ങളിൽ ഭേദഗതി ചെയ്യപ്പെട്ട 1985-ലെ വളം നിയന്ത്രണ ഉത്തരവിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള സമ്പുഷ്ട വളം ആവശ്യകതകൾ അനുസരിച്ചായിരിക്കണം.

C. സംസ്കരിച്ച ലീച്ചേറ്റിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ. - സംസ്കരിച്ച ലീച്ചേറ്റിന്റെ നിർമ്മാർജ്ജനം ഇനിപ്പറയുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിച്ചായിരിക്കേണ്ടതാണ്, അതായത്: -

ക്രമ നമ്പർ	അളവു മാനദണ്ഡങ്ങൾ	മാനദണ്ഡങ്ങൾ (നിർമ്മാർജ്ജന രീതി)		
		ഉൾനാടൻ ഉപരിതല ജലം	പൊതു അഴുക്കു ചാലുകൾ	ഭൂമാർഗമുള്ള നിർമ്മാർജ്ജനം
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

1.	തങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഖരവസ്തുക്കൾ, mg/l, പരമാവധി	100	600	200
2.	ലയിച്ച ഖരവസ്തുക്കൾ (അജൈവ) mg/l, പരമാവധി.	2100	2100	2100
3	pH മൂല്യം	5.5 to 9.0	5.5 to 9.0	5.5 to 9.0
4	അമോണിയൽ നൈട്രജൻ (asN), mg/l, പരമാവധി.	50	50	-
5	ആകെ കെജൽഡാൽ നൈട്രജൻ (N എന്ന നിലയിൽ), mg/l, പരമാവധി.	100	-	-
6	ബയോകെമിക്കൽ ഓക്സിജൻ ആവശ്യകത (270C-യിൽ 3 ദിവസം) പരമാവധി (mg/l)	30	350	100
7	കെമിക്കൽ ഓക്സിജൻ ആവശ്യകത, mg/l, പരമാവധി.	250	-	-
8	ആർസെനിക് (ആനുപാതികമായി), mg/l, പരമാവധി	0.2	0.2	0.2

9	മെർക്കുറി (Hg എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി	mg/l, 0.01	0.01	-
10	ലെഡ് (Pb എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി	mg/l, 0.1	1.0	-
11	കാഡ്മിയം (Cd എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി	mg/l, 2.0	1.0	-
12	ആക്രൈം ക്രോമിയം (Cr എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി.	mg/l, 2.0	2.0	-
13	ചെമ്പ് (Cu എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി.	mg/l, 3.0	3.0	-
14	സിങ്ക് (Zn എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി.	mg/l, 5.0	15	-
15	നിക്കൽ (Ni എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി	mg/l, 3.0	3.0	-
16	സയനൈഡ് (CN എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി.	mg/l, 0.2	2.0	0.2
17	ക്ലോറൈഡ് (Cl എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി.	mg/l, 1000	1000	600

18	ഫ്ലൂറൈഡ് (F എന്ന നിലയിൽ), പരമാവധി	എന്ന mg/l,	2.0	1.5	-
19	ഫിനോളിക് സംയുക്തങ്ങൾ (C6H5OH എന്ന നിലയിൽ) പരമാവധി.	എന്ന mg/l,	1.0	5.0	-

കുറിപ്പ്: സംസ്കരിച്ച ലിച്ച്വേറ്റ് ഉൾനാടൻ ഉപരിതല ജലാശയങ്ങളിലേക്ക് പുറന്തള്ളുമ്പോൾ, പുറന്തള്ളുന്ന ലിച്ച്വേറ്റിന്റെ അളവിനും സ്വീകരിക്കുന്ന ജലാശയത്തിൽ ലഭ്യമായ നേർപ്പിച്ച വെള്ളത്തിന്റെ അളവിനും അർഹമായ പരിഗണന നൽകേണ്ടതാണ്.

D. ഇൻസിനറേഷനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ.- ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിലോ നിർമ്മാർജ്ജന സൗകര്യത്തിലോ ഉള്ള ഇൻസിനറേറ്ററുകൾ/താപ സാങ്കേതികവിദ്യകളിൽ നിന്നുള്ള ഉദ്ഗമനം ഇനിപ്പറയുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കണം, അതായത്:-

പരാമീറ്റർ	ഉദ്യമന മാനദണ്ഡങ്ങൾ	
(1)	(2)	(3)
കണികകൾ	50mg/Nm ³	സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത് അരമണിക്കൂർ ശരാശരി മൂല്യം എന്നത് സൂചിപ്പിക്കുന്നു.
HCl	50mg/Nm ³	സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നാൽ അരമണിക്കൂർ ശരാശരി

		മൂല്യം എന്നത് സൂചിപ്പിക്കുന്നു
SO ₂	200mg/Nm ³	സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത്, അരമണിക്കൂർ ശരാശരി മൂല്യം എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു.
CO	100mg/Nm ³	സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത്, അരമണിക്കൂർ ശരാശരി മൂല്യം എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു.
	50mg/Nm ³	സ്റ്റാൻഡേർഡ് ദൈനംദിന ശരാശരി മൂല്യത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു
ആകെ കാർബൺ ഡൈവൈ	20mg/Nm ³	സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത് അരമണിക്കൂർ ശരാശരി മൂല്യം എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു
HF	4mg/Nm ³	സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത് അരമണിക്കൂർ ശരാശരി മൂല്യം എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു
NO _x (NO-യും NO ₂ -വും എന്ന് സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.)	400mg/Nm ³	സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത് അരമണിക്കൂർ ശരാശരി മൂല്യം എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു
ആകെ ഡയോക്സിനുകളും ഫ്യൂറാനുകളും	0.1ngTEQ/Nm ³	സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത് 6-8 മണിക്കൂർ സാമ്പിളുകൾ

		<p>എടുക്കുന്നതിനെയാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. മൊത്തം വിഷമൂല്യ തുല്യതയിൽ എത്തിച്ചേരുന്നതിന്, വിഷ മൂല്യ തുല്യതയ്ക്കായി ബന്ധപ്പെട്ട സമാനവർഗ്ഗ (Congeners) 17-നുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ ദയവായി പരിശോധിക്കുക.</p>
<p>Cd + Th + അവയുടെ സംയുക്തങ്ങൾ</p>	<p>0.05mg/Nm³</p>	<p>സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത് 30 മിനിറ്റിനും 8 മണിക്കൂറിനും ഇടയിലുള്ള സാമ്പിളെടുക്കൽ സമയത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.</p>
<p>Hg-യും അതിന്റെ സംയുക്തങ്ങളും</p>	<p>0.05mg/Nm³</p>	<p>സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത് 30 മിനിറ്റിനും 8 മണിക്കൂറിനും ഇടയിലുള്ള സാമ്പിളെടുക്കൽ സമയത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.</p>
<p>Sb + As + Pb + Cr + Co + Cu + Mn + Ni + V + എന്നിവയും അവയുടെ സംയുക്തങ്ങളും</p>	<p>0.5mg/Nm³</p>	<p>സ്റ്റാൻഡേർഡ് എന്നത് 30 മിനിറ്റ് മുതൽ 8 മണിക്കൂർ വരെയുള്ള സാമ്പിളെടുക്കൽ സമയത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു</p>

കുറിപ്പ്.-എല്ലാ വാല്യുകളും ഈർപ്പമില്ലാത്ത 11% ഓക്സിജൻ എന്ന തോതിൽ കുറച്ച് ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

കുറിപ്പുകൾ:

(a) നിഷ്ക്രിയ മാലിന്യത്തിൽ നിന്ന് ഇന്ധനം നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള പ്ലാന്റുകളിൽ 1500 കിലോ കലോറി/കിലോഗ്രാമിൽ താഴെ മാലിന്യം ലഭിക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ, അവ വേർതിരിക്കുന്ന തിനുള്ള സൗകര്യം ഉണ്ടായിരിക്കണം. 1500 കിലോ കലോറിയിൽ താഴെയോ, അതിൽ കുറവോ ഉള്ള മാലിന്യം വൈദ്യുതി പ്ലാന്റിലേക്കോ ഇൻസിനറേറ്ററിലേക്കോ മാലിന്യത്തിന്റെ ബോയിലറിലേക്കോ കടത്തിവിടരുത്. മുകളിൽ പറഞ്ഞ ഉദ്യമന പരിധികൾ കൈവരിക്കുന്നതിന് അനുയോജ്യമായ രീതിയിൽ രൂപകൽപ്പന ചെയ്ത മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ഉപകരണങ്ങൾ, ഇൻസിനറേറ്റർ ഉപയോഗിച്ച് സ്ഥാപിക്കുകയോ നവീകരിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

(b) കത്തിക്കാൻ പോകുന്ന മാലിന്യങ്ങൾ ഏതെങ്കിലും ക്ലോറിനേറ്റഡ് അണുനാശിനികൾ ഉപയോഗിച്ച് രാസപരമായി സംസ്കരിക്കരുത്.

(c) ക്ലോറിനേറ്റഡ് പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ കത്തിക്കാൻ പാടില്ല.

(d) കാലാകാലങ്ങളിൽ ഭേദഗതി ചെയ്യപ്പെടുന്ന വിധത്തിലുള്ള ഹസാർഡസ് വേസ്റ്റ് (മാനേജ്മെന്റ്, ഹാൻഡ്ലിംഗ് ആന്റ് ട്രാൻസ് ബൗണ്ടറി മൂവ്മെന്റ്) ചട്ടങ്ങൾ, 2016-ൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുള്ള പരിധി കവിയുന്നുവെങ്കിൽ, അതിന്റെ ചാരം അപകടകരമായ

മാലിന്യ സംസ്കരണ, സംഭരണ, നിർമ്മാർജ്ജന കേന്ദ്രത്തിലേക്ക് അയക്കേണ്ടതാണ്.

(e) ലൈറ്റ് ഡീസൽ ഓയിൽ, ലോ സൾഫർ ഹെവി സ്റ്റോക്ക് (കുറഞ്ഞ അളവിൽ സൾഫർ അടങ്ങിയ ഘന ഇന്ധനം) ഡീസൽ, ബയോ-മാസ്(ജൈവാംശം), കൽക്കരി, ദ്രവീകൃത പ്രകൃതിവാതകം, കംപ്രസ്ഡ് പ്രകൃതി വാതകം, തിരസ്കൃത മാലിന്യത്തിൽ നിന്നു നിർമ്മിക്കുന്ന ഇന്ധനം, ബയോഗ്യാസ് തുടങ്ങിയ സൾഫറിന്റെ അളവുകുറഞ്ഞ ഇന്ധനങ്ങൾ മാത്രമേ ഇൻസിനറേറ്ററിൽ ഇന്ധനമായി ഉപയോഗിക്കാവൂ.

(f) ടെയിൽ ഗ്യാസിലെ CO2 (മാലിന്യ സംസ്കരണാനന്തര അന്തിമ വാതകം) സാന്ദ്രത ഏഴ് ശതമാനത്തിൽ കൂടുതലാകരുത്.

(g) ഇരട്ട അറ സൗകര്യമുള്ള ഇൻസിനറേറ്ററുകളിലെ എല്ലാ സംവിധാനങ്ങളും സെക്കൻഡറി കമ്പഷൻ (Combustion) ചേമ്പറിൽ കുറഞ്ഞത് 950 ഡിഗ്രി സെൽഷ്യസ് താപനില കൈവരിക്കുന്ന തരത്തിലും ദ്വിതീയ ദഹന അറയിൽ കുറഞ്ഞത് 2 (രണ്ട്) സെക്കൻഡ് എന്ന നിരക്കിലും വാതക-വ്യാപരിത സമയം ഉറപ്പാക്കുന്ന തരത്തിലും രൂപകൽപ്പന ചെയ്തിരിക്കണം.

(h) ഉപോൽപ്പന്ന മാലിന്യത്തിലും അടിഭാഗത്തെ ചാരത്തിലുമുള്ള ആകെ ജൈവ കാർബൺ (TOC) ഉള്ളടക്കം മൂന്ന് ശതമാനത്തിൽ താഴെയാക്കുന്നതിനോ, അല്ലെങ്കിൽ ജ്വലന നഷ്ടം ഈർപ്പരഹിതമായ (dry) ഭാരത്തിന്റെ അഞ്ച് ശതമാനത്തിൽ താഴെയാക്കുന്നതിനോ, ആവശ്യമായ താപനില, നിലനിർത്തൽ സമയം, നിയന്ത്രണമില്ലാത്ത വായു പ്രവാഹം എന്നിവയോടെ ഇൻസിനറേഷൻ പ്ലാന്റുകൾ (ജ്വലന അറകൾ) പ്രവർത്തിപ്പിക്കണം.

ഔദ്യോഗിക IV

[അദ്ധ്യായം III, ചട്ടം 15(4)(v) കാണുക]

മാലിന്യ നിക്ഷേപ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ തീപിടുത്തപ്രതിരോധത്തിനും അതു കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള നടപടികൾ

(A) ഓൺ-സൈറ്റ് അടിയന്തര പദ്ധതി

(i) സംസ്ഥാന നഗരവികസന വകുപ്പ് സമഗ്രമായ അപകടസാധ്യത വിലയിരുത്തൽ പഠനങ്ങൾ നടത്തേണ്ടതും, അതിൻ പ്രകാരം ഓരോ ഡംപ്സൈറ്റിനും ഇനീഷ്യൂറിയുന്ന വിഷയങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിശദമായ ഓൺ-സൈറ്റ് അടിയന്തര പദ്ധതി തയ്യാറാക്കേണ്ടതുമാണ്.

a) തീ, ദുർഗന്ധ പുരിതവും കത്തിപ്പടരുന്നതുമായ പുറന്തള്ളലുകൾ, ദുർഗന്ധം, കൊതുകുകളും ഇച്ചുകളും പരത്തുന്ന രോഗങ്ങൾ, എലികൾ, പക്ഷികൾ, ഴതുഭേദങ്ങൾ മൂലമുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങൾ, ഡംപ്-സൈറ്റുകളിലെ അപകടസാധ്യതകൾ എന്നിവയും, ഡംപ്-സൈറ്റുകൾക്ക് ചുറ്റുമുള്ള ജനങ്ങൾ, സസ്യജന്തുജാലങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സൈറ്റിനെ സാധ്യതയുള്ള ഭൂപ്രദേശം എന്നിവ മൂലമുണ്ടാകുന്ന അപകട സാധ്യതകളും അടിയന്തര സാഹചര്യങ്ങളും ലഘൂകരിക്കുന്നതിനുള്ള വിശദമായ പരിഹാര നടപടികൾ അത്തരം അടിയന്തര സാഹചര്യങ്ങളിൽ സജ്ജമാക്കേണ്ടുന്ന കൺട്രാൾ റൂമുകൾ നിരീക്ഷിക്കണം.

b) സംസ്ഥാന സർക്കാർ നിയോഗിച്ചിട്ടുള്ള ജില്ലാ കളക്ടറോ ജില്ലാ എമർജൻസി അതോറിറ്റിയോ അതത് ജില്ലകളിലെ നിലവിലുള്ള ഓഫ്-സൈറ്റ് ജില്ലാ ദുരന്ത നിവാരണ പദ്ധതികളുമായി ഓൺ-സൈറ്റ് അടിയന്തര പദ്ധതികൾ സംയോജിപ്പിക്കണം.

c) സംസ്ഥാന, അല്ലെങ്കിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശ അധികാരികൾ ഈ വിഷയത്തിൽ ഒരു വിദഗ്ദ്ധ ഏജൻസി വഴി ഓൺ-സൈറ്റും ഓഫ്-സൈറ്റും അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള അടിയന്തര മാനേജ്മെന്റ് പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കണം.

d) അത്തരം ഓൺ-സൈറ്റ്, ഓഫ്-സൈറ്റ് പ്ലാനുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതുവരെ, ഇടക്കാല നടപടികൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്

(B) മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനം

(i) ബയോ-റെമഡിയേഷൻ നടത്തുന്നിടത്ത് പുതിയ മാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരിക്കരുത്.

(ii) കശാപ്പുശാലകൾ, മത്സ്യ മാർക്കറ്റ്, എന്നിവയിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യങ്ങളും വ്യാവസായിക മാലിന്യങ്ങളും ജൈവ മാലിന്യങ്ങളുടെ ഡംപ്സൈറ്റിൽ സംസ്കരിക്കരുത്.

(iii) വ്യാവസായിക മാലിന്യങ്ങൾ, ഇ-മാലിന്യങ്ങൾ, ലിഥിയം ബാറ്ററി എന്നിവ സ്ഥലത്ത് നിക്ഷേപിക്കുന്നില്ലെന്ന് ഉറപ്പാക്കണം.

(iv) സ്ഥലത്ത് ഇറക്കിവയ്ക്കുന്ന മാലിന്യങ്ങൾ, സാധ്യതയുള്ള തീപ്പിടുത്ത സാധ്യതാ സ്രോതസ്സുകൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനായി, നോക്കി പരിശോധിക്കേണ്ടതും, തീപ്പിടുത്ത സ്രോതസ്സുകൾ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അവ മുടുന്ന വസ്തുക്കൾ ഉപയോഗിച്ച് ഉടനടി നിർവീര്യമാക്കേണ്ടതുമാണ്.

(v) തീപ്പിടിക്കുന്നതോ, അല്ലെങ്കിൽ അങ്ങനെയുള്ളതെന്ന് സംശയിക്കുന്നതോ ആയ വസ്തുക്കളുടെ ലോഡുകൾ ഇറക്കി വയ്ക്കാനും പരിശോധിക്കാനും കൈകാര്യം ചെയ്യാനും കഴിയുന്ന അടിയന്തര ചരക്കിറക്ക് സ്ഥലം അടിയന്തര പ്രവർത്തന മേഖലയിൽ നിന്ന് മാറ്റിസ്ഥാപിക്കണം.

(vi) സ്ഥലത്ത് ഉപരിതല തീപ്പിടുത്തത്തിന് കാരണമാകുന്ന വായു, അല്ലെങ്കിൽ മീഥേൻ പോക്കറ്റുകൾ ഉണ്ടാകുന്നത് കുറയ്ക്കുന്നതിന് മാലിന്യങ്ങൾ വേണ്ടത്ര അമർത്തി ഒതുക്കണം.

(c) ഡംപ്സൈറ്റിലെ ലാൻഡ്ഫിൽ വാതകത്തിന്റെ നിരീക്ഷണം

(i) ഉയർന്ന വാതക-സാന്ദ്രതയുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ തിരിച്ചറിയാനും പ്രതിരോധ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാനും കഴിയുന്ന തരത്തിൽ കാറ്റിന്റെ ദിശയിൽ ലാൻഡ്ഫിൽ വാതക ഡിറ്റക്ടറുകൾ സ്ഥാപിക്കണം.

(ii) കുടാതെ, ഉണങ്ങിയ നിരകളിലെ (windrows) താപനില നോൺ-കോൺടാക്റ്റ് ഇൻഫ്രാറെഡ് തെർമോമീറ്റർ ഉപയോഗിച്ച് നിരീക്ഷിക്കേണ്ടതും, കണ്ടെത്തുന്ന ഏതു പ്രധാന വ്യതിയാനങ്ങളും രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതുമാണ്. താപനില 35 ഡിഗ്രി സെൽഷ്യസ് മുതൽ 59 ഡിഗ്രി സെൽഷ്യസ് വരെ ആയിരിക്കണം.

(iii) ബയോ-റൈഡിയേഷൻ സ്ഥലത്ത് താപനില ഉയരുമ്പോൾ മാലിന്യത്തിൽ, സംസ്കരിച്ച ലീച്ചേറ്റ് തളിക്കണം. ഇതിനായി അനുയോജ്യമായ സൗകര്യം ഏർപ്പെടുത്തണം.

(iv) സ്ഥലത്ത് സിസിടിവി ക്യാമറകൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ഡംപ്സൈറ്റിലേക്കുള്ള അനധികൃതമായ പ്രവേശനം പരിശോധിക്കുന്നതിന് വേലി സ്ഥാപിക്കുകയും, ഇടയ്ക്കിടെ പട്രോളിംഗ് നടത്തുകയും വേണം.

(v) ജൈവിക പരിസ്ഥിതി ശുദ്ധീകരണം പൂർത്തിയാക്കുന്നതുവരെ ഡംപ്-സൈറ്റുകളിലെ ലാൻഡ്ഫിൽ വാതക ഉറവിടം പതിവായി നിരീക്ഷിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ലാൻഡ്ഫിൽ

വാതക നിരീക്ഷണ ഡാറ്റാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കണം. ബന്ധപ്പെട്ട സംസ്ഥാന മലിനീകരണ-നിയന്ത്രണ ബോർഡിന് നഗര തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം മൂന്ന് മാസത്തിലൊരിക്കൽ നിരീക്ഷണ റിപ്പോർട്ടുകൾ സമർപ്പിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(D) അഗ്നിശമനത്തിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ

(i) ഒരു തീപ്പിടുത്തം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടാൽ, മണൽ അല്ലെങ്കിൽ രാസവസ്തുക്കൾ ഉപയോഗിച്ച് തീ അണയ്ക്കുന്നതിനുള്ള മതിയായ ക്രമീകരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി സ്ഥലത്തുതന്നെ ഫോം വസ്തുക്കൾ, അല്ലെങ്കിൽ പൊടി പോലെയുള്ള അഗ്നിശമന മാധ്യമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കണം. തീ അണയ്ക്കാൻ വെള്ളം ഉപയോഗിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ്.

(ii) ഡംപ് സൈറ്റിൽ തീ അണയ്ക്കുന്നതിനായി, തീപ്പിടുത്ത സ്ഥലം പ്രത്യേകം വേർതിരിച്ച് മാറ്റേണ്ടതും, വേഗത്തിൽ കത്തിത്തീരുന്നതിന് അനുവദിക്കേണ്ടതും, അല്ലെങ്കിൽ മണ്ണിട്ട് മൂടേണ്ടതുമാണ്

(iii) പ്രത്യേക ഫയർ ടെൻഡറുകൾ (രാസവസ്തുക്കൾ ഉപയോഗിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഉപകരണങ്ങൾ), മതിയായ അഗ്നി സുരക്ഷാ നടപടികൾ എന്നിവ, പ്രത്യേകിച്ച് വേനൽക്കാലത്ത് മാലിന്യ ഡംപ്-സൈറ്റുകളിൽ തീ ഉണ്ടാകാൻ സാധ്യതയുള്ളപ്പോൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

(iv) എല്ലാ മൊബൈൽ ഉപകരണങ്ങളിലും വാഹനങ്ങളിലും അഗ്നിശമന ഉപകരണങ്ങളും സ്പാർക്ക് അറസ്റ്ററുകളും (തീപ്പൊരി പ്രതിരോധ ഉപകരണങ്ങൾ) ഘടിപ്പിക്കണം.

(E) തൊഴിലാളികളുടെ ആരോഗ്യവും സുരക്ഷയും

(i) മാലിന്യ ഡംപ് സൈറ്റിലേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കുന്നതിനു മുമ്പ്, എല്ലാ തൊഴിലാളികൾക്കും അഗ്നി സംരക്ഷണ നടപടികളും സുരക്ഷാ ഉപകരണങ്ങളും നൽകുകയും, അവരെ പരിശോധിക്കുകയും വേണം. തീപ്പിടുത്തം കണ്ടെത്തുന്നതിനും തീപ്പിടുത്ത മൂണ്ടായാൽ ആവശ്യമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിനും തൊഴിലാളികൾക്ക് പരിശീലനം നൽകണം.

(ii) മാലിന്യങ്ങൾ, വ്യക്തിഗത സംരക്ഷണ ഉപകരണങ്ങൾ, സുരക്ഷാ പ്രശ്നങ്ങൾ എന്നിവ സുരക്ഷിതമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിൽ തൊഴിലാളികൾക്ക് ഇടയ്ക്കിടെ പരിശീലനം നൽകണം.

(iii) മാലിന്യ ഡംപ്-സൈറ്റുകളിലെ തീപ്പിടുത്തങ്ങൾ തടയുന്നതിന് ഇടയ്ക്കിടെ മോക്ക് ഡ്രില്ലുകൾ നടത്തണം. മൂന്ന് മാസത്തിലൊരിക്കൽ അഗ്നി സുരക്ഷ, അപകടകരമായ ഉദ്ഗമനം എന്നിവയിൽ ഓഡിറ്റുകളും നടത്തേണ്ടതുമാണ്.

ഫാറം -I

[അദ്ധ്യായം II, ചട്ടം 13(3), അദ്ധ്യായം V, ചട്ടം 39(25), ചട്ടം 14(1)(iii) കാണുക]

ഖരമാലിന്യ മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം അംഗീകാരം നേടുന്നതിനുള്ള അപേക്ഷ

ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണം/പുനഃചംക്രമണം/ശുദ്ധീകരണം, നിർമ്മാർജ്ജനം

സ്വീകർത്താവ്,

മെമ്പർ സെക്രട്ടറി